

VEDLEGG 2

EKSEMPLER PÅ HVORDAN STRUKTURANALYSENE KAN PRESENTERES

Nedenfor viser vi hvordan man kan sammenstille de ulike analysene. På denne måten kan politikerne få en samlet vurdering av kommunens situasjon i skolesektoren – sammenlignet med andre sammenlignbare kommuner. Lignende analyser kan selvfølgelig gjøres for alle sektorer, helse, teknisk, kultur, administrasjon osv..

Eksemplet er hentet fra en av forsøkskommunene og ble brukt som bakgrunns materialet på 2. milepæl – ”idedugnad” i juni:

UNDERVISNING

1. Hovedkonklusjonene fra årsmeldingen

	<i>Budsjett</i>	<i>Regnskap</i>	<i>Avvik</i> <i>kr</i>	<i>%</i>
<i>Utgift</i>	28.278.960	30.655.989	2.377.029	8,4
<i>Inntekt</i>	6.017.375	6.469.588	452.213	7,5
<i>Netto</i>	22.261.585	24.186.401	1.924.816	8,6

Driftsutgifter/inntekter 1994 - 1998

Dette viser ikke det faktiske bildet. Regnskapstallene for budsjettpostene 1.2120.712 og 1.2120.715 viser null, mens det til sammen var budsjettert med kr. 965.675.

Disse summene er inntektsført på 1.8400 - Statlige rammetilskudd.

Slikt sett er det reelle underskuddet omlag en million kroner for kapittel 1.2 undervisning Pga. det spesielle budsjettmessige for året 1998 er ikke budsjettrevisjonen høsten 1998 tatt hensyn til i talloppsettet.

Underskuddet i drift skyldes i hovedsak økte lønns- og pensjonskostnader.

1998 var et jevnt, godt arbeidsår for undervisningsetaten. Reform 97-arbeidet kom godt i gang og mye tilpasning og utvikling i forhold til reformen skjedde.

Kommunens økonomiske situasjon førte til anstrengelser for å klare arbeidet i skoler og barnehager i forhold til gjeldende mål. Alle enheter i etaten har gitt vesentlige bidrag i tilpasning til endrede økonomiske forutsetninger.

2. Strukturanalysen

2.1 Hva påvirker kostnadene?

Barnehage

I følge utgiftsbehovsanalysene i Eco nøkkeltall blir utgiftene til barnehager i særlig grad påvirket av andelen kvinnelige arbeidstakere i alderen 25-39 år og kommunens areal. I alt 51 % av kommunens utgifter kan forklares av disse forholdene. Kommunens utgiftsbehov er middels lavt.

Skole

Utgiftsbehovet er i følge Eco analyses nøkkeltall bestemt av følgende kriterier: Andel innbyggere som bor spredtbygd, beregnet reisetid per innbygger og beregnet timetall per 7-15 åring. I alt kan 75 % av utgiftene bestemmes ved hjelp av disse kriteriene. Kommunens utgiftsbehov til undervisning er middels.

2.2 Noen nøkkeltall

Barnehage

Tallene er netto driftsutgifter per 0-5 (6) åring. Sammenligningsgruppen består av 12 kommuner. Ressursgrunnlaget er middels høyt, utgiftsbehovet er middels lavt.

Kommunale barnehager	Kommunen	Sammenligningsgruppen	Fylket	Hele Landet
1996	3562	4849	4026	5390
1997	4349	5863	4141	6499
1998	5018	7368	4775	7734

Ikke kommunale barnehager	Kommunen	Sammenligningsgruppen	Fylket	Hele Landet
1996	2375	645	514	430
1997	4088	989	1132	608
1998	4267	944	1105	614

Skole

Tallene er netto driftsutgifter per (6)7-15 åring. Sammenligningsgruppen består av 17 kommuner. Ressursgrunnlaget er middels høyt, utgiftsbehovet er middels.

Grunn Skolen	Kommunen	Sammenligningsgruppen	Fylket	Hele landet
1996	48407	43603	38176	42282
1997	45765	42161	37413	40747
1998	50519	49410	43709	47592

Spesialundervisning	Kommunen	Sammenligningsgruppen	Fylket	Hele landet
1996	2723	1344	1142	1549
1997	2594	1287	1145	1452
1998	2817	1242	1279	1525

Skolefritidsordning	Kommunen	Sammenligningsgruppen	Fylket	Hele landet
1996	0	62	266	269
1997	299	118	344	305
1998	579	385	500	536

2.3 Noen kjennetegn

I 1996 brukte kommunen kr 51 130 netto per 7-15åring på grunnskole og spesialundervisning, mens sammenligningsgruppen brukte kr 44 947. Kommunen brukte altså kr 6 183 mer per 7-15 åring enn sammenligningsgruppen. Relativt sett betyr det at netto driftsutgifter på skolebudsjettet er ca 2 mill kr høyere enn gjennomsnittet i sammenligningsgruppen.

Hvis kommunen bevilger like mye per elev som i 1996 vil ressursbruken per elev utvikle seg som følger:

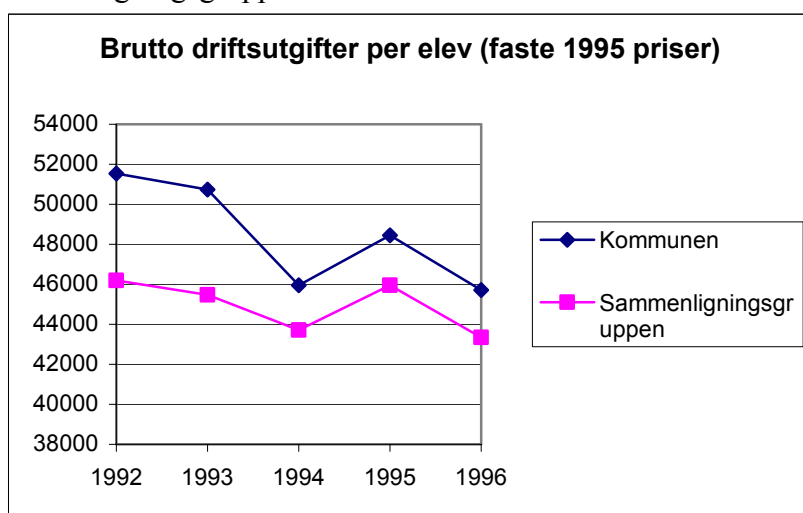
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Netto driftsutgifter	51130	49916	43467	44385	43467	44502	44152	44978	45587	46598
Antall elever	329	337	387	379	387	378	381	374	369	361

Vi ser at antall elever er på sitt laveste i 1996, før det øker fram mot år 2000 til ca 390. Deretter synker elevtallet fram mot år 2005. Siden elevtallet er laveste i perioden i 1996, går ressursbruken per elev ned, hvis bevilgningen holdes konstant. I forhold til sammenligningsgruppens gjennomsnittlige forbruk i 1996 vil kommunen raskt være nede på dette nivået.

Elever per klasse

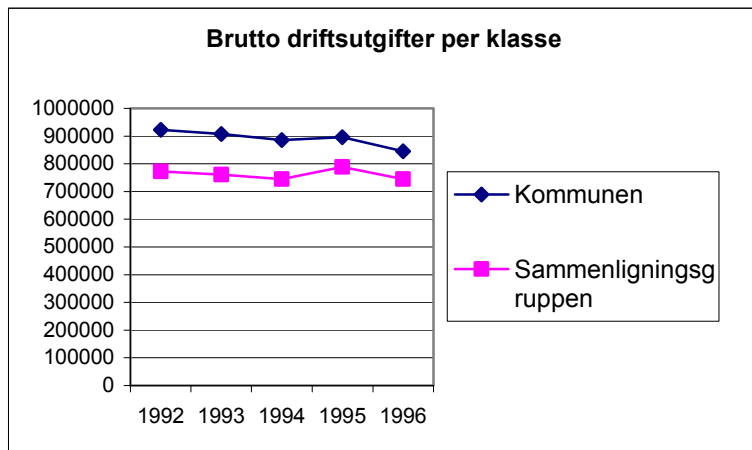
	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Kommunen	18	18	18	19	19	19
Sammenligningsgruppen	17	17	17	17	17	17

Kommunen har omtrent samme antall elever per klasse som gjennomsnittet i sammenligningsgruppen.

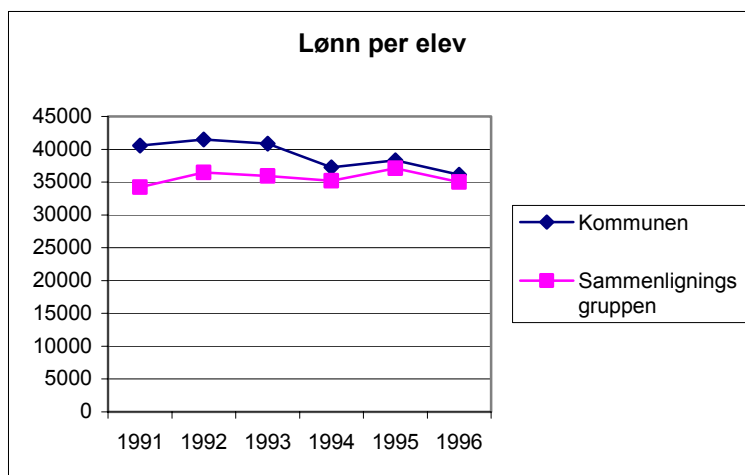
	1992	1993	1994	1995	1996
Kommunen	51541	50739	45947	48453	45710
Sammenligningsgruppen	46186	45467	43708	45948	43347

Kommunens brutto driftsutgifter per elev er høyere sett i forhold til gjennomsnittet i sammenligningsgruppen. Trenden er at avviket blir mindre og mindre, og når man vurderer at 1996 er året med lavest elevtall, er det ikke usannsynlig at forbruket er på linje med sammenligningsgruppene for årene etter.

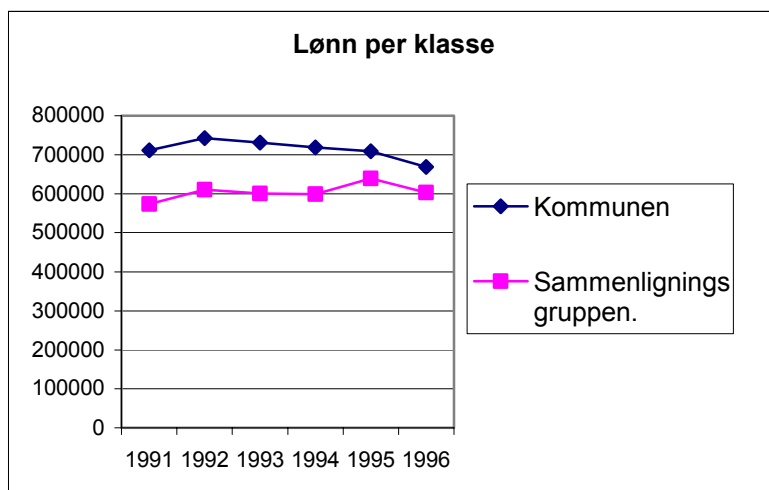
	1992	1993	1994	1995	1996
Kommunen	922300	907949	885758	896389	845650
Sammenligningsgruppen	772688	760664	744627	788917	744262

Det samme bildet gjør seg gjeldende når en vurderer brutto driftsutgifter per klasse. Det er en markant reduksjon fra 1995 til 1996, noe som har sammenheng med at skolestrukturen ble lagt om og driften sentralisert til én skole. På tross av det brukte kommunen kr 100 000 mer per klasse. Det er viktig å få fram hvordan utviklingen har vært videre.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Kommunen	40542	41511	40865	37266	38318	36149
Sammenligningsgruppen	34246	36476	35908	35188	37095	34996

Lønnsutgiftene per elev er redusert i kommunen fra å være vel 6000 kr mer enn sammenligningsgruppen i 1991 til vel 1000 kr mer i 1996.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Kommunen	711513	742831	731273	718409	708889	668763
Sammenligningsgruppen.	573478	610050	600557	599039	638910	602746

I 1991 brukte kommunen knapt kr 140 000.- mer i lønn per klasse enn sammenligningsgruppen. Dette er redusert til ca 65 000.- i 1996.

Oppsummering

Antall elever er på topp i perioden 1998/2000, deretter synker det langsomt. Fra 1996 til 1998 øker elevantallet relativt raskt og det blir viktig å vurdere ressursbruken i årene etter 1996 for å se om utviklingen er gunstig i forhold til sammenligningsgruppen. Kommunen har ingen store strukturelle problemer i undervisningssektoren, men det er viktig å få fram hvorfor kommunen bruker mer enn sammenligningsgruppen, og om dette bildet også gjelder for årene etter 1996.

Barnehage

I 1996 var driftsutgiftene per 0-6 åring i kommunen kr 5 936, mens sammenligningsgruppen brukte i gjennomsnitt 5 494.-. Avviket er ikke stort, men kan reflektere en situasjon der kommunen er i ferd med å øke ressursbruken på feltet relativt, fordi antall potensielle brukere på dette området minker.

Tabellen viser brutto driftsutgifter for kommunale barnehager, brutto driftsutgifter i ikke kommunale barnehager og netto driftsutgifter i kommunale barnehager. Alle tallene er i faste 1995 kroner, dvs tallene er korrigert for prisstigningen. Endringene i tallene reflekterer i stor grad endringer i tilbudet.

Barnehager	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Bruttoutgifter kommunale	3093	5443	10037	10352	13218	13364	14428	15676	15263	15934	16292	16571	16959
Bruttoutgifter ikke-kommunale	3896	4245	4242	4798	5655	6452	6965	7568	7368	7692	7865	8000	8187
Netto utgifter kommunale	193	1098	3234	3562	3706	3917	4229	4595	4474	4670	4775	4857	4971

Som det framgår av tabellen er det en betydelig økning i brutto og netto driftsutgifter for barnehagene, og denne økningen vil fortsette fram mot år 2005. Dette reflekterer at kommunen øker ressursbruken på denne gruppen og at dette skjer ubevisst fordi antall 0-5 åringer går ned. Netto driftsutgifter øker med 1000 kr per barn fra 1998 til 2005.

Årsverk per barn

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Kommunen	0,14	0,14	0,12	0,15	0,15	0,15
Sammenligningsgruppen	0,13	0,14	0,14	0,15	0,16	0,15

Kommunen har samme forholdet mellom årsverk og antall barns som gjennomsnittet i sammenligningsgruppen.

0-16 timer per uke	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Kommunen	0	0	0	0	20	0
Sammenligningsgruppen	46	42	41	39	40	38

Kommunen har ingen plasser for de som ønsker 0-16 timer per uke, mens sammenligningsgruppen gjennomsnittlig har ca 40.

16-30 timer per uke	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Kommunen	72	72	73	82	64	85
Sammenligningsgruppen	58	68	74	77	83	88

Kommunen hadde et høyere tilbud enn gjennomsnittet fram til 1994, mens de etter det har ligget under. Relativt sett er det flest plasser i kategorien 16-30 timer per uke. Det kan gi en lavere kapasitetsutnyttelse enn ved heldagsplasser.

Mer enn 31 timer per uke	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Kommunen	16	16	16	32	32	32
Sammenligningsgruppen	45	50	52	56	58	61

Kommunen har et betydelig antall færre heldagsplasser enn sammenligningsgruppen, selv om disse har økt noe de siste tre årene.

Dekningsbidrag

År	91	92	93	94	95	96	97	98	99	20	01	02	03	04	05
Barnehagedekning	0,33	0,31	0,32	0,41	0,43	0,44	0,46	0,54	0,58	0,63	0,62	0,64	0,66	0,67	0,68

Antall barn som får et tilbud har økt i perioden. Mens 33 av 100 kunne få et tilbud i 1991, kan 54 av 100 få et tilbud i 1998. Hvis kommunen bruker like mye ressurser i årene som kommer, kan dekningsgraden øke ytterligere, slik at 68 av 100 får et tilbud.

År	91	92	93	94	95	96	97	98	99	20	01	02	03	04	05
dekning-16-30 t/uke	0,27	0,25	0,26	0,29	0,24	0,32	0,34	0,39	0,42	0,46	0,45	0,47	0,48	0,49	0,50
dekning >31 t/uke	0,06	0,06	0,06	0,11	0,12	0,12	0,13	0,15	0,16	0,17	0,17	0,18	0,18	0,18	0,19
dekning - årsverk	0,04	0,04	0,04	0,06	0,06	0,06	0,07	0,08	0,08	0,09	0,09	0,09	0,10	0,10	0,10

Antall årsverk per potensiell bruker øker og jevnt fram til år 2005, fra 0.04 til 0.1 årsverk. Med samme fordeling av tilbudet mellom 16-30 timer til de som etterspør heldagsplasser, vil dekningsgraden fordobles fram mot år 2005. Det synkende barnetallet gir en mulighet til å bedre tilbudet. Hvis kommune ønsker å gi et tilbud på dagens nivå, bør det vurderes om midler kan hentes ut ved omorganisering og effektivisering.

Oppsummering

I følge befolkningsprognosen vil barnetallet reduseres noe fram mot år 2005. Kommunen har ingen ubalanse i tilbudet, selv om det er et stykke igjen til den statlige målsettingen om full barnehagedekning nås. Kommunen har i hovedsak satset på et tilbud på 16-30 timer, og det er mulig å ruste opp sektoren gjennom ikke å justere ressursbruken med et fallende barnetall. På denne måten kan dekningsgraden økes, det vil si en større andel av barna i gruppen får for et tilbud.

3. Kvalitets- og effektivitetsvurderinger

3.1 Hva påvirker kvalitet?

Brukeroppfatningen gir en tilbakemelding på brukerens subjektive oppfatning av hvor god kvaliteten på tjenesten er. Denne vurderingen kan stå i motstrid til profesjonenes vurdering. Kvalitetsvurderingen vil også i stor grad være avhengig av den enkeltes forventning.

3.2 Brukernes kvalitetsvurdering

Brukerfornøydhet i % Barnehager			
Meget fornøyd	34	5	Meget misfornøyd
Fornøyd	53	8	Misfornøyd
Sum fornøyd	87	13	Sum misfornøyd
Vet ikke	0		

Brukerfornøydhet i % Barneskoler			
Meget fornøyd	39	0	Meget misfornøyd
Fornøyd	50	11	Misfornøyd
Sum fornøyd	89	11	Sum misfornøyd
Vet ikke	5		

Brukerfornøydhet i % Skolefritidsordningen			
meget fornøyd	12	6	Meget misfornøyd
Fornøyd	75	6	Misfornøyd
Sum fornøyd	87	13	Sum misfornøyd
Vet ikke	61		

Brukerfornøydhet i % Ungdomsskole			
Meget fornøyd	17	7	Meget misfornøyd
Fornøyd	66	10	Misfornøyd
Sum fornøyd	83	17	Sum misfornøyd
Vet ikke	34		

3.3 Politikernes kvalitetsvurdering

Politikerfornøydhet i % Barnehager			
Meget fornøyd	48	10	Meget misfornøyd
Fornøyd	38	5	Misfornøyd
Sum fornøyd	86	14	Sum misfornøyd
Vet ikke	4		

Politikerfornøydhet i % Barneskoler			
Meget fornøyd	68	9	Meget misfornøyd
Fornøyd	18	5	Misfornøyd
Sum fornøyd	86	14	Sum misfornøyd
Vet ikke	4		

Politikerfornøydhet i % Skolefritidsordningen			
Meget fornøyd	48	10	Meget misfornøyd
Fornøyd	38	5	Misfornøyd
Sum fornøyd	86	14	Sum misfornøyd
Vet ikke	8		

Politikerfornøydhet i % Ungdomsskole			
Meget fornøyd	26	16	Meget misfornøyd
fornøyd	47	11	Misfornøyd
Sum fornøyd	74	26	Sum misfornøyd
Vet ikke	4		

3.4 De ansattes vurdering av kvalitet og effektivitet

Det er gjennomgående høy kvalitet på tjenesten fra denne institusjon / avdeling. Undervisning. (Skole/barnehage)			
Helt enig	25	0	Helt uenig
Delvis enig	75	0	Delvis uenig
Sum enig	100	0	Sum uenig

Min avdeling er økonomisk effektiv. Undervisning (Skole/barnehage)			
Helt enig	50	6	Helt uenig
Delvis enig	33	11	Delvis uenig
Sum enig	83	17	Sum uenig

3.5 Kvalitet og effektivitet, brukerundersøkelser og nøkkeltall

Barnehage

		Ressursbruk i forhold til sammenligningsgruppen	
		Mer	Mindre
Brukernes vurdering av kvalitet	Høy	Høyt servicenivå?	Effektiv?
	Lav	Organisatoriske problemer?	Manglende bevilgninger?

Kvalitets- og effektivitetsvurdering barnehage			
Fornøyd eller meget fornøyd	Bruker mer enn sammenligningsgruppen		
	1998	1997	1996
Brukerne	87	1585	442
Politikerne	86		
Ansatte	100		

Barneskolen

		Ressursbruk i forhold til sammenligningsgruppen	
		Mer	Mindre
Brukernes vurdering Av kvalitet	Høy	Høyt servicenivå?	Effektiv?
	Lav	Organisatoriske problemer?	Manglende bevilgninger?

Kvalitets og effektivitetsvurdering Barneskole			
Fornøyd eller meget fornøyd	Bruker mer enn sammenligningsgruppen		
	1998	1997	1996
Brukerne	89	3604	4804
Politikerne	86		
Ansatte	100		

Skolefritidsordningen

Ressursbruk i forhold til sammenligningsgruppen		
	Mer	Mindre
Brukernes vurdering av kvalitet	Høy	Høyt service-nivå? Effektiv?
	Lav	Organisatoriske problemer? Manglende bevilgninger?

Kvalitets og effektivitetsvurdering Skolefritidsordningen			
Fornøyd eller meget fornøyd		Bruker mer eller mindre enn sammenligningsgruppen	
	1998	1997	1996
Brukerne	87	181	-62
Politikerne	86		
Ansatte	100		

Ungdomsskolen

Ressursbruk i forhold til sammenligningsgruppen		
	Mer	Mindre
Brukernes vurdering av kvalitet	Høy	Høyt service-nivå? Effektiv?
	Lav	Organisatoriske problemer? Manglende bevilgninger?

Kvalitets- og effektivitetsvurdering Ungdomsskole			
Fornøyd eller meget fornøyd		Bruker mer enn sammenligningsgruppen	
	1998	1997	1996
Brukerne	83	3604	4804
Politikerne	74		
Ansatte	100		